योऽयं पावको देवपूजितः । एतमाविश्य तन्वंगीं भजेयं लोकपूजितां ॥ इति संचिंत्य देवेशः सहस्रांशुर्दिवस्पतिः । विवेश पावकं वीर तदा तं विभराननं (?) ॥ ततो विलासलावण्यरूपयौवनशालिनी । समिद्धं (समित्वं A. D.) लंघयित्वाग्निं जगामायतलोचना ॥[1] क्रुद्धः स्वरूपमास्थाय दृष्ट्वा कन्यां स पीडितः । करं करेण संगृह्य उवाच यदुनंदन ॥ वेदोक्तं विधिमुत्सृज्य यथायं (यथात्वं A. D.) लंघितस्त्वया । तस्मात्त्व तु समुत्पन्नस्त्व पुत्रो भविष्यति ॥ जलगंवु इति ख्यातो वंशकीर्त्तिविवर्धनः । अग्निजाता मगाः प्रोक्ताः सोमजाता द्विजातयः ॥ भोजकादित्यजाता हि दिव्यास्ते परिकीर्त्तिताः । तामेवमुक्त्वा भगवानादित्योऽंतर्दधेऽग्निमान् ॥ etc. De Magorum patria a Sole haec traduntur (fol. 121[a]): न योग्यः परिचर्यायां जंबुद्वीपे ममानघ । मम पूजाकरान् गत्वा शाकद्वीपादिहानय ॥ लवणोदात्परे पारे क्षीरोदेन समावृतं । जंबुद्वीपात्परं यस्माच्छाकद्वीपमिति स्मृतं ॥ तत्र पुण्या जनपदाश्चातुर्वर्ण्यसमावृताः । मगाश्च मगसाश्चैव मानसा मंदगास्तथा ॥ मगा ब्राह्मणभूयिष्ठा मगसाः क्षत्रियाः स्मृताः । वैश्यास्तु मानसा ज्ञेयाः शूद्रास्तेषां तु मंदगाः ॥ न तेषां संकरः कश्चिद्वर्णाश्रयकृतः क्वचित् ॥ धर्मस्याव्यभिचारत्वादेकांतसुखिनः प्रजाः ॥ तेजसा ते मदीयेन निर्मिता विश्वकर्मणा । तेभ्यो वेदास्तु चत्वारः सरहस्या मयोदिताः ॥ वेदोक्तैर्विविधैः स्तोत्रैः परैर्गुह्यैर्मया कृतैः । मामेव तेऽभिध्यायंते जपंते मां च नित्यशः ॥ मन्मनाद्यजनपरा मद्भक्ता मत्परायणाः । मम शुश्रूषकाश्चैव मम च व्रतचारिणः ॥ अव्यंगधारिणश्चैव विधिदृष्टेन कर्मणा । कुर्वंति ते सदा भद्र मम पूजां मनोनुगां ॥ तथा देवाः सगंधर्वाः सिद्धाश्च सह चारणैः । विहरंते रमंते च दृश्यमानाश्च तैः सह ॥ जंबुद्वीपे त्वहं विष्णुर्वेदवेदांगपूजितः । शक्रोऽहं शाल्मलिद्वीपे क्रौंचद्वीपे त्वहं भगः ॥ प्लक्षद्वीपे त्वहं भानुः शाकद्वीपे दिवाकरः । पुष्करे च स्मृतो ब्रह्मा तत्र (?) चाहं महेश्वरः ॥ Ṣámba igitur in Ṣákadvípam proficiscitur, indeque decem et octo Magorum familias arcessit. Condita urbe Ṣámbapurí, idem Dváravatím revertitur, indeque Bhojarum filias arcessit, quas Magis desponderet. Quorum filii Bhojakae appellantur. Unde Bhojaka vernaculum Solis cultorum nomen fuisse vides. Fol. 122[b]. Vyása Ṣámbam Magorum ritus et cerimonias edocet. Partem quandam talem, qualis in cod. A. legitur[2], exscripsi: विपर्यस्तेन वेदेन मगा नार्यंत्यतो मगाः । ऋचमाममंत्रयोगैस्तु[3] विपर्यस्तैस्तु नित्यशः ॥ गयत्यर्कविधानेन मगरस्तेन (l. magavas tena) ते स्मृताः । ब्रह्मा धारयते कूर्चं ऋषयश्च तपोधनाः ॥ पवनाकृतिश्च भगवान् न्कूर्चं धारयते रविः । तस्मान्मगुभिरित्यर्थं कर्त्तव्यं कूर्चधारणं ॥ श्रूयंते ऋषयः सर्वे मौनेन नियमस्थिताः । भुंजते चापि मौनेन मौनिनस्तेन भोजकाः ॥ मुनिचर्यकृतस्ते पि शाकद्वीपनिवासीनः । तस्मान्मौनेन भोक्तव्यं मगुना सिद्धिमिछता ॥ वचः सूर्यः समाख्यातः कारणं च वचस्तथा । अर्चयंति वचं नित्यं वचार्चाः तेन ते स्मृताः ॥ भोजकन्यासु जातत्वाद्भोजकास्तेन संस्मृताः । ब्राह्मणानां यथा प्रोक्ता वेदाश्चत्वार एव तु ॥ ऋग्वेदो य यजुर्वेदः सामवेदो अथर्वणः । ब्रह्मणोक्तास्तथा वेदा मगानामपि सुव्रत ॥ त एव विपरीतास्तु तेषां वेदाः प्रकीर्त्तिताः । वदो विश्ववदश्चै विदुदंगिरसस्तथा ॥ वेदा ह्येते मगानां तु पुरोवाच प्रजापतिः । मगा वेदमधीयंते वेदज्ञाः तेन ते स्मृताः ॥ गेपो नाम महानागः सर्वसत्वसुखावहः । स सूर्यरथमासाद्य रश्मिभिः सह वर्षति ॥ यः तस्य पुनर्न्निमोकः स रवेस्तु अमाहकः । वंदितव्यो मगानां तु अस्त्रमंत्रेण नित्यतः ॥ यथासुजा हिजानां (l. munjo dvi°) तु व्रतकाले प्रदीयते । अमाहकं तथा तेषा मुगानां तु प्रदीयते ॥ सर्वसंस्कारयज्ञेषु यथा दर्भा द्विजादिषु । पवित्राः कीर्त्तिताः तेषां तथा वश्मी मगेछिह (°shv iha) ॥ ताभिर्यजंति भूयिष्ठं तस्मिन् द्वीपे मगधिपाः । विद्यावंतं कुले श्रेष्ठं शौचाचारसमन्वितं ॥ यष्टारं सूर्य उक्तं च जपंतं मंत्रमादितः । प्रियं स्याद्भास्करस्येह भोजकं यदुनंदन ॥ स्वस्वदित्येव (°dine cha) वै मंत्रो वेदो (वेदादौ D.) परिपठ्यते । स चैव ब्राह्मणानां तु सावित्री परिकल्प्यते ॥ अस्माकं तु यदुश्रेष्ठ महाव्याहृतिपूर्विका । मुमाहकेनार्थे विना (न) भुंजीत मौनेन भुंजीत यथा तु युक्तं ॥ न चापि किंचिन्मृतकं स्पृशेत रजस्वलात्रैव च संस्पृशेत् । श्वमंतमुर्व्यां तु परिक्षिपेत[4] नानिष्टसूर्यस्तु मगुर्म्रियेत ॥ यथा सुराम्महायज्ञे विप्रा मंत्रपुरस्कृतं । पिवंति न च दूष्यंति (dushyanti) वेदप्रोक्तेन कर्मणा ॥ तत्वन्मद्यं मगानां तु विधिमंत्रपुरस्कृतं । हविः संपद्यते यस्त्व (yasmát) तेन दोषो न विद्यते ॥ यथाग्निहोत्रं द्विजानां तथाध्वरहोत्रं मगानां । अचुपुनामेति तथाध्वरस्य मुनिर्वचपरोः परिवारणीयः ॥ पंच धूपाः प्रदातव्यः हरस्येह सर्वदा । दंडनाधकरेनेद्वे त्रिसंध्यं भास्करस्य तु ॥ Fol. 123[a]. Pristini illi decem et octo Magi bifariam divisi erant, decem nobilioris, octo plebejae originis. Priores quum uxores e Bhoja gente oriundas duxissent, eorum proles *Bhojaka* appellabatur; alterorum, qui Ṣakorum filias in matrimonium duxerant, filii *Mandaga* nominabantur. Fol. 123[a]. De cingulo *avyanga* appellato. Quod aliis nominibus *paṭhitánga, amáhaka, sára* nuncupatur. Fol. 124[a]–127[b]. De Bhojakarum officiis. Libri finis desideratur.

Solis cultum si exceperis, e terra peregrina in Indiam allatum, reliqui, qui in hoc libro docentur, ritus Brahmanicae religioni non repugnant. Preces vero, quarum recitatio commendatur, pleraeque Vedicae sunt. Narrationes paucae oratione simplici relatae sunt. Ṣámbapuráṇa in medio libro semel laudatur.

Codex sub finem seculi superioris exaratus est. (Wilson 103.)

76.

Lit. Devan. Charta Ind. Foll. 218. Long. 14. Lat. 5. Linn. 10. 11.

Bhavishyottarapuráṇae, alterius Bhavishyapuráṇae

---

[1] Versus nonnulli desiderari videntur.

[2] Initio excepto, reliquorum, quos supra excerpsi, locorum textum collato cod. Colebr. 1314 (=D.) paulum emendatum dedi.

[3] L. ऋक्साममंत्रयोगैस्तु.

[4] Si quid divinando assequi licet, his verbis ne cadavera (शव) sepeliantur prohiberi putaverim.